

7.3 Henkilötietojen käsittely kunnan verkkoviestinnässä

Yksittäistä tunnistettavaa henkilöä koskevien tietojen laittaminen kunnan verkkosivuille on henkilötietojen käsittelyä, johon sovelletaan henkilötietolakia.

Vaikka verkkoon laitettavat yksittäistä henkilöä koskevat tiedot olisivat lain mukaan julkisia, niiden käsittelyyn sovelletaan lisäksi henkilötietolain mukaisia vaatimuksia. Henkilötietojen laittaminen avoimeen verkkoon merkitsee käytännössä henkilötietojen luovuttamista kenelle tahansa mihin tahansa tarkoitukseen. Kunta ei voi tiedot verkkoon laitettuaan varmistua siitä, mihin saataville laitettuja tietoja tullaan käyttämään.⁴³

Sinänsä julkistenkin henkilötietojen antamista on rajoitettu. Tietojen antamisen tapaan on syytä kiinnittää huomiota. Tietoja saa antaa henkilörekisteristä kopiona, tulosteena tai sähköisessä muodossa ainoastaan, jos kunnan viranomainen voi varmistua siitä, että tietojen vastaanottajalla on oikeus tallettaa ja käyttää tietoja. Tietojen käyttötarkoitus on selvitettävä ennen niiden antamista. Tällaisia tietoja ei saa laittaa avoimeen verkkoon ilman rekisteröidyn yksilöityä suostumusta.

Henkilötietojen merkitsemistä kokous- ja muihin asiakirjoihin ja julkaisemista verkkosivuilla on mahdollisuuksien mukaan syytä välttää. Kunnan on syytä pitää henkilötietoja sisältävät kokousasiakirjat verkkosivuillaan vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman rajoitetun ajan ja on suositeltavaa poistaa ne viimeistään vuoden kuluttua niiden julkaisemisesta. Jos kokousasiakirjoissa ei ole henkilötietoja tai ne ovat toimitettu nettiversiosta pois, voidaan pöytäkirjoja pitää verkkosivuilla pidemmän ajan.

Kunnan henkilöstöön kuuluvien kuvia ei ole suositeltavaa laittaa avoimeen verkkoon ilman asianomaisen henkilön suostumusta. Tietosuojavaltuutetun tulkinnan mukaan esimerkiksi kuva voidaan julkaista työnantajan kotisivuilla ilman työntekijän suostumusta, jos julkaiseminen on asiallisesti perusteltua ja tarpeellista työnantajan toiminnan kannalta. Kuvan ja muiden työtehtävien hoitamisen kannalta merkityksellisten tietojen julkaiseminen voi olla mahdollista esimerkiksi silloin, kun työntekijän velvollisuuksiin kuuluu olla tunnistettavissa ja saavutettavissa ammattinimike-, työyhteystietojen sekä kuvan perusteella. Työnantajan tulee huolellisesti harkita, onko joidenkin työntekijöiden tiedot ja kuvat tarpeen julkaista verkkosivuilla. Perusteettomasti tietoja ei tule viedä verkkoon. Vaikka suostumusta julkaisemiseen ei välttämättä tarvitakaan, työntekijöillä on oikeus tietää, mitä tarkoitusta varten heitä koskevia tietoja on verkossa.

43 Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi. Esimerkiksi henkilön nimi, ikä, sukupuoli ja ammatti ovat henkilötietoja.
Henkilötietojen käsittely tarkoittaa henkilötietojen keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista, tuhoamista sekä muita henkilötietoihin kohdistuvia toimenpiteitä.

Kunnan on voitava tiedottaa esimerkiksi siitä, ketkä viranhaltijat ovat tavoitettavissa virkaansa kuuluvien tehtävien hoitamista varten ja ketkä eivät. Suoraan tehtävien hoitamiseen liittyvien tietojen julkaiseminen netissä ei useimmissa tilanteissa vaaranna lainvastaisesti yksityisyyden suojaa. Lain mukaan salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa laittaa verkkoon.

Lähtökohtana verkkoviestinnässä on, että henkilön yksityisyyden suoja on painavampi peruste kuin julkisuusperiaate tai kunnan tiedottamisvelvollisuus. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että kaikesta henkilötietojen käsittelystä verkossa pitäisi luopua.

Yksityiskohtaisten henkilöä koskevien tietojen käsittely kunnan verkkosivuilla ei yleensä ole tarpeen. Yleisluontoinen selostus on yleensä riittävä. Tällöin tiedottamisvelvollisuus on sovitettavissa yhteen yksityisyyden suojan vaatimusten kanssa. Tarkemmat tiedot kunnassa käsiteltävistä julkisista asioista ovat joka tapauksessa saatavissa tarvittaessa muussa muodossa, joten kunnan toiminnasta kiinnostuneet pääsevät kyllä tavalla tai toisella yksityiskohtaisemminkin perille asioista.

Esimerkiksi tieto viranhaltijan virkavapaasta tai eläkkeestä voidaan julkaista verkossa. Se on kuitenkin syytä ilmaista vapaan tai eläkkeen perustetta mainitsematta - peruste on näet usein lain mukaan salassa pidettävä tieto. Tiedot kunnan virkoihin valituista ovat luonteeltaan sellaisia tietoja, joissa kunnalla on selkeä tiedottamisvelvollisuus.

Kunnan luottamushenkilöiden nimet ja tiedot siitä, mitä puoluetta tai muuta ryhmää he edustavat, saa laittaa kunnan verkkosivuille – tämä ei edellytä ao. henkilöiden suostumusta, koska kyse on julkisen luottamustehtävän hoitamiseen liittyvistä tiedoista.⁴⁴

Luottamushenkilöiden yhteystietojen laittaminen verkkoon edellyttää pääsääntöisesti heidän suostumustaan. Luottamushenkilöiden kotiosoitteita, puhelinnumeroita tai yksityisiä sähköpostiosoitteita ei saa laittaa verkkoon ilman suostumusta. Poikkeus tästä säännöstä on esimerkiksi kunnan nimenomaan luottamustoimen hoitamista varten luottamushenkilön käyttöön antama sähköpostiosoite, jonka saa laittaa verkkoon näkyviin. Luottamushenkilöiden yhteystietojen on hyvä löytyä kunnan verkkosivuilta muiden yhteystietojen yhteydestä.

44 *Suostumuksella* tarkoitetaan henkilötietolain käsitteistössä kaikenlaista vapaaehtoista, yksilöityä ja tietoista tahdon ilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn. Se, että henkilö ei erikseen kiellä henkilötietojensa käsittelyä, ei vielä ole suostumus.